APSTIPRINU:

Bērzaunes pamatskolas direktore Ilga Gailuma_____

2.09.2021 rīkojums Nr.1-23/41

AKTUALIZĒTA 2024. gada 1. septembrī

Bērzaunes pamatskolas

Karjeras izglītības programma 1.-9.klasei

1. Karjeras izglītības programmas mērķi un uzdevumi:

1.1. Karjeras izglītības mērķis ir organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu atbilstoši spēkā esošajiem Ministru kabineta noteikumiem (par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem) un prasībām, integrējot specifiskus mērķus:

1.1.1. nodrošināt izglītojamam pašizpētei, karjeras izpētei un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi;

1.2.1. radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām sabalansētu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.

1.2. Karjeras izglītības uzdevumi:

1.2.1. nodrošināt katram izglītojamam pašnovērtēšanas metožu apguves iespējas;

1.2.2. palīdzēt izmantot zināšanas par sevi, lai izprastu savas spējas, stiprās puses, intereses, prasmes un talantus, pieņemtu lēmumus, noteiktu mērķus;

1.2.3. veidot katrā izglītojamā interesi par karjeru, iepazīstinot ar darba pasaules un ar to saistīto izglītību daudzveidību;

1.2.4. nodrošināt katram izglītojamam iespēju apgūt mācīšanās prasmes, informācijas tehnoloģiju un citu informācijas avotu izmantošanas pamatiemaņas;

1.2.5. palīdzēt katram izglītojamam pieņemt apzinātu lēmumu par turpmāko izglītību un ar to saistīto iespējamo karjeru;

1.2.6. nodrošināt iespēju gūt darbības pieredzi;

1.2.7. izkopt sadarbības, saskarsmes, prezentācijas prasmes, cieņu pret daudzveidību;

1.2.8. veidot izglītojamajos izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību

2. Karjeras izglītības saturs:

2.1. Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums ir — īstenot karjeras izglītību tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā izglītības jomā (pašizpēte, karjeras izpēte, karjeras plānošana un vadība) un formā (mācību priekšmetu stunda, klases stunda, konsultācijas, ārpusstundu pasākumi), gan universālas, vispārējas prasmes, saistītas ar darbības pieredzi, kas palīdzētu rīkoties gan iepriekš zināmās, gan jaunās dzīves situācijās.

2.2. Katra karjeras izglītības joma — pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras vadība — ietver vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu, tā pilnveides virzienu integrācijas aspektā.

2.3. Karjeras izglītībā sasniedzamo spēju un prasmju attīstību atspoguļo galvenie izglītošanas aspekti (Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu):

2.3.1. pašizpausmes un radošais aspekts: radošās darbības pieredze, pastāvīga iespēja meklēt un atrast risinājumu praktiskām problēmām, atklāt kopsakarības;

2.3.2. analītiski kritiskais aspekts: intelektuālās darbības pieredze — patstāvīga, loģiska, motivēta, kritiska un produktīva domāšana; prasme pamatot savu viedokli pagātnes, tagadnes un nākotnes saiknes kontekstā;
2.3.3. morālais un estētiskais aspekts: izpratne par morāles jēdzieniem cilvēku savstarpējā saskarsmē, par cilvēka tiesībām uz vienlīdzību;
2.3.4.sadarbības aspekts: prasme sadarboties, strādāt komandā, uzklausīt un respektēt dažādus viedokļus, pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību par to īstenošanu, atbildīgi rīkoties konfliktsituācijās, rūpēties par savu un līdzcilvēku drošību un meklēt palīdzību atbilstošās institūcijās un dienestos;
2.3.5. saziņas aspekts: praktiska pieredze valodas lietošanā; prasme sazināties vairākās valodās (rakstīt, runāt, lasīt), prasme publiski uzstāties, izteikt un pamatot savu viedokli, prezentācijas prasmes;
2.3.6. mācīšanās un praktiskās darbības aspekts: prasme patstāvīgi plānot, organizēt un īstenot mācīšanos; dažādu zināšanu un prasmju lietošana praktiskajā darbībā; prasme mācību procesā izmantot dažādu veidu informāciju, konsultēties, atrast palīdzību; prasme izmantot modernās tehnoloģijas;
2.3.7. matemātiskais aspekts: matemātikas izmantošana praktiskajā dzīvē (budžeta plānošana, izglītības izmaksu aprēķināšana, salīdzināšana u.c.).

2.4. Katrs aspekts tiek īstenots visās karjeras izglītības jomās, taču ne vienādā mērā.

2.5. Pamatjoma "Pašizpēte" ietver šādas saturiskas tēmas:
2.5.1. mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības;
2.5.2. manas intereses, hobiji, spējas, brīvais laiks;
2.5.3. mana ģimene, tās loma, tradīcijas;
2.5.4. sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana;
2.5.5. attieksmes un vērtības;
2.5.6. prasme sadarboties, risināt konfliktus;
2.5.7. mana veselība un nākotnes nodomi;
2.5.8. mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu;
2.5.9. pašaudzināšana.

2.6. Pamatjoma "Karjeras izpēte" ietver šādas saturiskas tēmas:
2.6.1. darba nozīme cilvēka dzīvē;
2.6.2. populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi;
2.6.3. manu vecāku darba dzīve;
2.6.4. informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana;
2.6.5. profesionālā kvalifikācija un tās ieguve;
2.6.6. darba tirgus un nodarbinātība;
2.6.7. sociālā vide un nodarbinātība;
2.6.8. izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes;
2.6.9. darba likumdošana, darba drošība;
2.6.10. pašnodarbinātība.

2.7. Pamatjoma "Karjeras plānošana un vadība" ietver šādas saturiskas tēmas:
2.7.1. lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai;
2.7.2. lēmuma pieņemšana par karjeru. Dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība u.c.);
2.7.3. dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti;
2.7.4. kad viss nenorit tā, kā plānots;
2.7.5. mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa, ilgtermiņa plānošana);
2.7.6. pārmaiņas manā dzīvē;
2.7.7. komandas darba pieredze;
2.7.8. praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās;
2.7.9. sevis prezentēšana.

3. Karjeras izglītības programmas īstenošanas plāns mācību priekšmetu stundās/ klases stundās/ārpus stundām

3.1. 1.- 2. klasē tiek akcentēta joma „Pašizpēte" šādā apjomā:

1. kl.	Es varu rūpēties par savu veselību	1
1. kl.	Aizraušanās, hobiji	1
1. kl.	Profesijas skolā	1
2. kl.	Es – sava rakstura saimnieks	1
2. kl.	Mācos mācīties	1
2. kl.	Mācos risināt strīdus	1
2. kl.	Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs	1
1.-2. kl.	Ekskursija/tikšanās ar absolventiem	1
1.-2.kl.	Karjeras diena	1
1.-2.kl.	Projektu dienas	1

3.2. 3. – 4. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras izpēte" šādā apjomā:

3. kl.	Manas intereses, dotumi un spējas	1
3. kl.	Kāpēc vajadzīgs darbs?	1
3. kl.	Profesiju izstāde. Praktiskais darbs	1
4. kl.	Mans brīvais laiks, manas iespējas pašrealizēties	1
4. kl.	Profesijas pagātnē, tagadnē un nākotnē	1
3.-4. kl.	Mani darbiņi. Pienākumi ģimenē	1
3.-4.kl.	Ekskursija/tikšanās ar absolventiem	1
3.-4.kl.	Karjeras diena	1
3.-4.kl.	Projektu dienas	1

3.3. 5. – 6. kl. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras vadība" šādā apjomā:

5. kl.	Mani mērķi un kā es tos varu sasniegt	1
5. kl.	Uzvedības etiķete	1
5. kl.	Sevis prezentēšana	1
6. kl.	Kā cilvēki tiek galā ar grūtībām	1
6. kl.	Laika plānošana	1
6. kl.	Mans nākotnes redzējums	1
5. - 6. kl.	Ekskursija/tikšanās ar absolventiem	1
5. - 6. kl.	Karjeras diena	1
5. - 6. kl.	Projektu dienas	1

Karjeras izglītībā sasniedzamās prasmes 1. – 6. klasē

Beidzot 6. klasi, skolēns:

- ir iepazinies ar dažādām profesijām;
- izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē;
- izprot saikni starp zināšanām, izglītību, profesijām un nodarbinātību;
- mēģina izzināt savas personīgās intereses un spējas;
- izprot komunikācijas un komandas darba nepieciešamību.

Sevis iepazīšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes

- Skolēns spēj analizēt un izvērtēt savus sasniegumus, personiskās īpašības, spējas un iemaņas.
- Skolēns prot izmantot pašanalīzes rezultātus savu attīstības vajadzību noteikšanai un sava pozitīva paštēla veidošanai.

• Skolēns spēj noteikt savas attīstības mērķus.
• Skolēns spēj atšķirt stereotipus un sagrozītus, realitātei neatbilstošus cilvēku un profesiju aprakstus.
• Skolēnam ir izveidojušās noteiktas attieksmes pret dzīves pamatvērtībām, prasmes mācīties un izpratne par darba, tajā skaitā arī komandas darba, nozīmi. Darba pasaules izzināšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes
• Skolēns izprot, ka darba dzīve nav tikai iešana uz darbu un naudas pelnīšana; saprot, ka darba dzīvei ir daudzi svarīgi aspekti.
• Skolēns spēj aprakstīt, kādas izmaiņas ir notikušas darba pasaulē (raksturot izmaiņas darba pasaulē).
• Skolēns zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām un darba tirgu; zina, kur meklēt karjeras konsultantu palīdzību; ir spējīgs izmantot informācijas avotus.
• Skolēns spēj izveidot profesiju grupas pēc to pazīmēm.
• Skolēns apzinās savas iespējas.

Lēmumu pieņemšanā, plānošanā un tālākā rīcībā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes

• Skolēns spēj izmantot vienkāršus lēmumu pieņemšanas paņēmienus.
• Skolēns prot sameklēt un izmantot palīdzību personīgu lēmumu pieņemšanā.
• Skolēns spēj izprast ilgtermiņa plānošanas nozīmi un ietekmi savas karjeras iespēju un ar to saistīto lēmumu pieņemšanas kontekstā.
• Skolēns spēj apsvērt dažādas iespējas un, ja nepieciešams, spēj koriģēt vai mainīt savus plānus.
• Skolēns izprot, ko nozīmē "tikt galā" mainīgajā pasaulē un kā tas ir attiecināms uz ilgtermiņa karjeras plānošanu.
• Skolēns spēj (daļēji) uzņemties atbildību par savas personības attīstību.
• Skolēns spēj analizēt pārmaiņas, kas notikušas viņa dzīvē pēdējā laikā.

3.4. 7. klasē tiek akcentēta joma „Pašizpēte" šādā apjomā:

Es starp citiem	1
Mans raksturs un paradumi	1
Uztveres tipi	1
Temperamenti	1
Mācies mācīties	1
Kas es esmu? Ko es protu, varu un daru?	1
Ekskursija/tikšanās ar absolventiem	1
Ēnu diena	1
Karjeras diena	1
Projektu dienas	1

3.5. 8. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras izpēte" šādā apjomā:

Darbs un vaļasprieks	1
Kas man patīk?	1
Darba sludinājumu pētīšana	1
Profesiju prestižs un perspektīvas	1
Sapnis vai realitāte	1
Manu vecāku profesijas un karjeras izaugsmes iespējas	1
Ekskursija/tikšanās ar absolventiem	1
Ēnu diena	1
Karjeras diena	1
Projektu dienas	1

3.6. 9. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras vadība" šādā apjomā:

Karjeras plānošana	1
Karjeras kāpnes, karjeras plāns	1
Sekmju plānošana un izvērtēšana	1
Lēmumu pieņemšana, atbildība	1
Iekļaušanās darba tirgū	1
Profesionālā virzība. Profesionālā piemērotība	1
Ekskursija/tikšanās ar absolventiem	1
Ēnu diena	1
Karjeras diena	1
Projektu dienas	1

Karjeras izglītībā sasniedzamās prasmes 7.-9. klasē
Beidzot 9. klasi, skolēns:

- sāk apzināties savas iespējas un sāk reālistiski samērot savas intereses, spējas/dotumus, personīgās īpašības un vērtības;
- spēj novērtēt un samērot savas spējas, vēlmes un iespējas pieņemt ar karjeras izvēli saistītos lēmumus;
- ir ieinteresēts turpināt savu izglītību; izzina savas tālākizglītības iespējas; spēj savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju;
- ir ieguvis zināšanas par vietējo darba tirgu;
- izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību;
- izprot saistību starp nodarbošanos/darbu/profesiju un dzīves stilu;
- izprot mainīgās darba pasaules un mūžizglītības jēdzienus;
- spēj saskatīt izvēles iespējas/alternatīvas karjeras iespēju izvēlē.

<u>Sevis iepazīšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes</u>

- Skolēns ir veicis vienkāršus pašnovērtēšanas testus, lai noteiktu savus īstermiņa un ilgtermiņa izglītības un karjeras plānošanas mērķus.
- Skolēns spēj noteikt un novērtēt, kāda ir viņa ārpusklases darbā apgūtā pieredze un zināšanas par darba pasauli.
- Skolēns spēj pielietot iegūtās analizēšanas un plānošanas prasmes savas karjeras plānošanā.
- Skolēns ir spējīgs paskaidrot, kāpēc ir nepieciešams cīnīties pret stereotipu veidošanu un diskrimināciju skolā un darbā. Darba pasaules izzināšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes
- Skolēns spēj izskaidrot terminu "karjera" tā plašākajā nozīmē.
- Skolēns spēj vispārīgi aprakstīt, kas ir darba tirgus un kādas ir izglītības un profesionālās apmācības iespējas dažādās izglītības iestādēs.
- Skolēns spēj atrast atbilstošus informācijas avotus par karjeras iespējām, sameklēt, analizēt un izmantot informāciju par dažādām karjeras iespējām (darba tirgu, izglītību).
- Skolēns zina, ka personīgās veselības stāvoklis/problēmas varētu būt par šķērsli dažu profesiju izvēlē.
- Skolēns spēj izmantot zināšanas par darba pasauli un ārpusklases pasākumos gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas.
- Skolēns spēj formulēt savas attīstības iespējas pēc pamatizglītības iegūšanas.

Lēmumu pieņemšanā, plānošanā un tālākā rīcībā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes

- Skolēns spēj izvēlēties un izmantot atbilstošas lēmumu pieņemšanas metodes.

• Skolēns spēj salīdzināt dažādas iespējas, kā kritērijus izmantojot gan personīgo pieredzi, gan izmantojot informāciju, kas iegūta no dažādiem informācijas avotiem.
• Skolēns, plānojot savu nākotni, spēj apsvērt arī ar finansēm saistītos faktorus.
• Skolēns prot reāli plānot savu darbību un nenovirzīties no noteiktajiem mērķiem.
• Skolēns zina, kādas ir prasības (kādas zināšanas, prasmes un personīgās īpašības ir nepieciešamas) un kas jādara, iestājoties izvēlētajā izglītības iestādē.
• Skolēns izprot savas un potenciālā darba ņēmēja tiesības.
• Skolēns māk sazināties un sadarboties ar citiem cilvēkiem dažādās dzīves situācijās.
• Skolēns prot apkopot, uzturēt un izmantot savu personīgo informāciju.

4. Karjeras izglītības vērtēšana

Skolēnu sasniegumi karjeras izglītībā tiek vērtēti bezatzīmju vērtēšanas sistēmā, īsi rakstiski vai mutiski raksturojot skolēnu mācību darbību, darba stilu, attieksmi un izaugsmes dinamiku šādu zināšanu, prasmju, iemaņu (kompetenču) apguvē un izmantojot pašvērtējumu:

4.1. pašizpētē:

4.1.1. skolēns apgūst un izmanto zināšanas par sevi, savu ģimeni, lai izprastu savas spējas, dotumus, stiprās puses, intereses, prasmes, kā tos redz pats un citi;
4.1.2. skolēns demonstrē pozitīvas starppersonu prasmes un cieņu pret daudzveidīgo, lai veicinātu savas karjeras attīstību;
4.1.3. skolēns atzīst, ka izaugsme un pārmaiņas ir karjeras attīstības neatņemama sastāvdaļa;
4.1.4. skolēns spēj noteikt svarīgākos faktorus, kas ietekmē viņa attieksmi pret mācībām, darbu, vērtībām, rīcību un izturēšanos;
4.1.5. skolēns izmanto zināšanas par sevi, lai pieņemtu lēmumus un noteiktu mērķus;

4.2. karjeras izpētē:

4.2.1. skolēns spēj izskaidrot terminu "karjera" tā plašākajā nozīmē;
4.2.2. skolēns spēj vispārīgi aprakstīt, kas ir darba tirgus un kādas ir izglītības un profesionālās apmācības iespējas dažādās izglītības iestādēs;
4.2.3. skolēns spēj atrast atbilstošus informācijas avotus par karjeras iespējām, sameklēt, analizēt un izmantot informāciju par dažādām karjeras iespējām;
4.2.4. skolēns zina, ka personīgās veselības stāvoklis varētu būt šķērslis dažu profesiju izvēlē;
4.2.5. skolēns spēj izmantot zināšanas par darba pasauli un ārpusklases pasākumos gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas;
4.2.6. skolēns spēj formulēt savas izglītības iespējas pēc pamatizglītības iegūšanas;

4.3. karjeras plānošanā un vadīšanā:

4.3.1. skolēns prot izvēlēties un izmantot atbilstošas lēmumu pieņemšanas metodes;
4.3.2. skolēns prot salīdzināt dažādas iespējas, kā kritērijus izmantojot gan personisko pieredzi, gan informāciju no dažādiem avotiem;
4.3.3. skolēns spēj izvērtēt ar finansēm saistītos faktorus;
4.3.4. skolēns prot reāli plānot savu darbību un nenovirzīties no sava mērķa;
4.3.5. skolēns zina, kādas ir prasības un kas jādara, iestājoties izvēlētajā izglītības iestādē;
4.3.6. skolēns izprot savas un potenciālā darba ņēmēja tiesības;
4.3.7. skolēns prot sazināties un sadarboties ar citiem cilvēkiem dažādās dzīves situācijās;
4.3.8. skolēns prot apkopot, uzturēt un izmantot savu personīgo un citu nepieciešamo informāciju, stājoties citā izglītības iestādē vai darbā, kā arī to mutiski un rakstiski prezentēt.

5. Skolēnu mācību sasniegumu pierādījumi — pašizpētes, karjeras izpētes un karjeras vadības darba materiāli — tiek uzkrāti klases audzinātāja darba mapēs (portfolio).

6. Skolēnu karjeras izglītības sasniegumi tiek vērtēti ne retāk kā vienu reizi gadā, informējot vecākus (aizbildņus) par izglītojamā zināšanām, prasmēm, iemaņām un sasniegumu attīstības dinamiku.

PĀRSKATĪTA UN AKTUALIZĒTA pedagoģiskās padomes sēdē 27.08.2024.